

Шифр Спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми Технології захисту навколишнього	Сторінка 1 з 9
------------------------------	---	----------------

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра мовної підготовки і комунікації

Шифр Спеціальності 183	Назва спеціальності, освітньої програми Технології захисту навколишнього	Сторінка 1 з 9
------------------------------	---	----------------

«Затверджую»

Завідувач кафедри

 / Т.І. Петрова /

«24» грудня 2022 р.

Розробники
проф. Дикарева Л.Ю.

к.філол.н., доцент Маковій М.Г.

«27» грудня 2022 р.

СИЛАБУС

«Основи академічного письма»

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: <u>ОК02</u>
2) Навчальний рік: <u>2022/2023</u>
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна, заочна.
5) Галузь знань: 183 – ВИРОБНИЦТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
8) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
9) Семестр: I
11) Контактні дані викладача: доцент Маковій Марія Григорівна, 0965686111, makovii.mg@knuba.edu.ua
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Вступ до спеціальності», «Історія держави і права України»
14) Мета курсу: формування академічної культури, академічної грамотності, практичних навичок усного й писемного мовлення студентів, необхідних для успішного навчання та майбутньої професійної діяльності. Практична спрямованість курсу: як володіння державною мовою допоможе навчатися й зробити кар'єру в будь-якій галузі.

15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності

15) Результати навчання:

№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
1.	ПР02. Вміти аналітично опрацювати іншомовні джерела з метою отримання інформації, що необхідна для розв'язання природоохоронних завдань.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК01 ЗК05 ЗК07 ЗК08 ЗК09

16) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
6/4	24/10	-	Контрольна робота	60/76	залік
Сума годин:				90	
Загальна кількість кредитів ECTS:				3,0	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження: 30 (1.0)				30 (1.0)	

17) Зміст курсу:

1. Лекції:

Тема 1. Академічна доброчесність і її порушення. Кодекси честі.

Інтелектуальна власність і її порушення

- 1.1 Академічна культура й етика у закладах вищої освіти.
- 1.2 Кодекси честі.
- 1.3 Основні прояви академічної нечесності.
- 1.4 Інтелектуальна власність. Авторське право.

Тема 2. Наукове мовлення. Культура спілкування. Текст

- 2.1 Стилї сучасної української мови: сфери застосування, мета, мовні засоби.
- 2.2 Культура мовлення, мовленнєвий етикет як компонент комунікації.
- 2.3 Мовні засоби наукового стилю, підстилї. Усна й писемна форми наукового стилю. Наукова лексика; фахова мова.
- 2.4 Правила цитування й оформлення покликань. Бібліографічний пошук.

Тема 3 Документ як основний вид писемного ділового мовлення

- 3.1 Стилєві особливості ділових паперів та основні вимоги до їх написання.
- 3.2 Документ, його функції. Класифікація документів.

2. Практичні заняття:

1. Академічна доброчесність і академічна нечесність: випадок мого університету

1.1 Кодекс честі в українських закладах вищої освіти: аналіз базових положень (за вибором студентів групи).

1.2 Презентація та обговорення результатів соціологічного дослідження, проведеного студентами групи, на тему: «Що Ви знаєте про академічну доброчесність?»

2. Плагіат у масовій культурі

2.1 Поняття плагіату. Види плагіату.

2.2 Диспут на тему: «Межі допустимих запозичень у творчості».

3. Інтелектуальна власність і її порушення. Формування академічної культури

3.1 Умови і причини «епідемії плагіату» в Україні.

3.2 Можливості й правила використання інтелектуальної власності.

3.3 Аналіз прикладів порушення інтелектуальної власності, підібраних студентами з офіційних джерел.

4. Культура мови і культура мовлення

4.1 Комунікативні ознаки культури мовлення (правильність, точність, логічність, змістовність, доречність, багатство, виразність, чистота).

4.2 Мовні норми. Види літературних мовних норм.

4.3 Професійне мовлення. Основні норми усного професійного мовлення.

4.4 Лексичні норми мови професійного спілкування.

4.5 Загальна характеристика лексики сучасної української літературної мови.

5. Лексичне значення слова в системі професійного мовлення

5.1 Лексика за походженням: корінна лексика та запозичення.

5.2 Синоніми, антоніми, омоніми та пароніми в системі професійного мовлення.

5.3 Неологізми: їх поява, шляхи проникнення у сферу професійного спілкування, адаптація у загальнонаціональній мові.

5.4 Абревіатура в мові професійного спілкування: вимоги до утворення і використання. Правила скорочування слів.

5.5 Іншомовні терміни та їх місце у лексиці професійного спілкування.

6. Науковий стиль української мови: писемне мовлення

6.1 Основні характеристики наукового стилю мовлення. Мовні засоби.

6.2 Особливості написання тексту власне наукового й науково-навчального підстилю.

6.3 Написання рецензії за зразком (на один із розділів антології «Ідея університету»).

7. Науковий стиль української мови: усне мовлення

7.1 Вербальні й невербальні складові в усному науковому мовленні.

7.2 Особливості усного публічного виступу.

7.3 Усні публічні виступи студентів на рекомендовані наукові теми.

8. Культура оформлення наукового тексту: цитування й покликання

8.1 Правила цитування в науковому тексті (вітчизняний стандарт).

8.2 Правила покликання в науковому тексті (вітчизняний стандарт).

8.3 Міжнародні принципи цитування і посилання. Бібліографічні менеджери.

9. Тема 7. Культура оформлення наукового тексту: укладання бібліографії, інформаційні технології. (Заняття проводиться в університетській бібліотеці)

9.1 Методологія бібліографічного пошуку, робота з каталогами.

9.2 Електронні бібліотечні каталоги.

9.3 Системи пошуку наукової інформації в Інтернеті. Електронні бази даних.

10. Загальні вимоги до оформлення та особливості мови ділових паперів

10.1 Основні реквізити документа, їхня характеристика.

10.2 Загальні вимоги до оформлення та особливості мови ділових паперів.

10.3 Характеристика найуживаніших документів. Вимоги до їх змісту та оформлення.

10.4 Види документів. Заява. Автобіографія. Резюме. Характеристика. Доручення. Розписка. Протокол. Службові записки. Службові листи. Контракт.

11. Мова ділових паперів: мистецтво самопрезентації

- 11.1 Володіння мовою як запорука успішної дослідницької роботи та майбутньої кар'єри.
- 11.2 Написання резюме й мотиваційного листа.
- 11.3 Написання дослідницької пропозиції.

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Підсумкова контрольна робота

Самостійна робота студента:

1. Вважається, що освіта, мораль і право нерозривно пов'язані. Поясніть у письмовій формі Ваш погляд на проблему.
2. Дослідники укладають переліки «смертних гріхів» освітньої політики і практики. Зокрема, до одного з цих переліків потрапили такі характеристики як: зарозумілість, скупість, задрість, інертність, гнів, марнотратство, жадібність тощо. Складіть власний перелік із 10 позицій (за значимістю), обґрунтуйте кожен з них.
3. Напишіть твір-роздум на тему: «Ідеальний викладач очима студента».
4. Перерахуйте відомі Вам прояви академічної нечесності та розкрийте їхню сутність.
5. На думку українського дослідника Олександра Пронкевича, Кодекс честі в американському університеті – «це не кодекс честі в дусі іспанського театру Золотої доби, не моральний кодекс героїв Гемінґвея і не моральний кодекс будівника комунізму, а кодекс у вузькому юридичному значенні цього слова, де значну увагу приділено визначенню термінології, точним описам процедур та іншим подібним речам. Усе відбувається як у суді». Чи погоджуєтеся Ви із висловленою оцінкою? Який різновид кодексу, на Ваш погляд, прийнятніший для українських вищих навчальних закладів: моральний кодекс чи кодекс за американським взірцем? Висловіть Ваші думки у вигляді есе.
6. В американських університетах існує практика заохочення тих студентів, які інформують керівництво закладу про виявлені ними прояви академічної нечесності. Як Ви ставитися до цієї політики? Чи можливо запровадити таку практику в українських вишах? Висловіть свій погляд на проблему в письмовій формі.
7. Підготуйте презентацію на тему: «Плагіат у мистецтві». Можна підготувати декілька презентацій за видами мистецтва, наприклад «Плагіат у музиці», «Плагіат у кіномистецтві» тощо. У своїй презентації зверніть особливу увагу на морально-етичний аспект проблеми, на прояви суспільного осуду будь-яких форм плагіату.
8. Дослідницька робота підвищеної складності: Встановити перелік інституцій, які відповідають за захист авторського права в Україні / рідному місті студента. На власноруч зробленій мапі України / рідного міста позначити місцезнаходження цих установ.
9. Хосе Ортезі-і-Гассету належать такі слова: «Дивуватися, подивляти – це початок розуміння. Це розвага й розкіш, властиві інтелектуалові... Його властивість – це здивовані очі». Що мав на увазі іспанський філософ? Висловіть свої думки в письмовій формі. Також перерахуйте якомога більше характеристик, властивих інтелектуалові.
10. Уявіть ситуацію: через 10 років Ви стали визначним дослідником в обраній Вами галузі. Ви зробили наукове відкриття (наприклад, винайшли ефективні пігулки від кашлю). Однак Ваш винахід украли і привласнили інші люди. Ви прагнете відстояти своє право на інтелектуальну власність. Опишіть покроково Ваші дії.
11. Академічна чесність – не абстракція, а дуже практична річ. Напишіть есе на тему: «Що дасть мені в майбутньому дотримання норм академічної доброчесності в

університеті?»

12. Які традиції академічного спілкування існують у Вашому університеті? Розгляньте окремо взаємини у студентському й викладацькому середовищах. Особливу увагу зверніть на стосунки студентів і викладачів. Чи всі традиції відповідають вимогам академічної доброчесності? Чи хотіли б Ви щось змінити? Очікуваний результат – есе на 1 сторінку.

13. Уявіть ситуацію: із двох суміжних дисциплін (наприклад, з «Історії України» та «Історії української культури») Ви отримали дуже схожі теми для рефератів. Ви сумлінно підготували реферат з однієї дисципліни. На написання ще одного реферату у Вас не вистачило сил або ж бажання. Ви двічі здали на перевірку один і той же реферат тільки під різними назвами. Згідно з принципами академічної доброчесності, Ви вчинили неправильно, адже потрібно робити оригінальну роботу з кожної дисципліни. А що Ви думаєте з цього приводу? Чи виправдовує студента той факт, що він сумлінно виконав один реферат? Висловіть свої думки письмово.

14. Не всі американські університети мають Кодекси честі, з-поміж них і Гарвардський університет. Свого часу 25-й президент цього університету професор Дерек Бок ініціював обговорення щодо ухвалення університетського Кодексу честі. На його думку, «важливим є не Кодекс честі як такий, а процес обговорення та зусилля, які докладаються для створення середовища академічної чесності та взаємної довіри». Чи поділяєте Ви думку професора?

Порівняйте погляди Бока на Кодекс честі та французького дослідника Жозефа Ернеста Ренана на націю. Очікуваний результат – есе на 1 сторінку.

15. Як правило, Етичний кодекс викладача містить такі вимоги як повага до учасників академічного процесу, толерантність, забезпечення рівноправності студентів. Чи повинна поширюватися повага викладача на батьків і родичів студента? У чому, на Ваш погляд, має полягати толерантність викладача? Яким чином викладач має забезпечувати рівноправність студентів. Проілюструйте своє есе конкретними життєвими ситуаціями.

16. Згідно з висновками Міністерства освіти і науки України, «більше половини того, що називається саме «кодексом честі студента», – це короткі брошури-пам'ятки чи переліки декларативного характеру, що виголошуються на посвяти в студенти. [...] це поняття сприймається як набір загальних фраз, із яким студент ознайомлюється лиш раз при вступі (якщо ознайомлюється), аби за час навчання успішно його забути. Цей висновок підкріплює і той факт, що згідно з результатами контент-аналізу відповідальність за порушення прописана майже в усіх повноцінних нормативних документах та, за винятком одного випадку, не згадується в брошурах і переліках». Чи погоджуєтеся Ви з оцінками аналітиків МОН? Опишіть письмово Ваш власний досвід: як відбувалася посвята, чи виголошували Ви обіцянку студента, як відбулося Ваше знайомство з Кодексом честі студента чи аналогічним документом? Чи змінилося щось у Вашому сприйнятті університету після знайомства з Кодексом честі / аналогічним документом? Чи насправді так необхідно, щоб у Кодексі честі прописувалася відповідальність за порушення норм академічної доброчесності?

17. На думку аналітиків Міністерства освіти і науки України, найкращі (за змістом) Кодекси честі студента мають такі університети (перша п'ятірка): 1. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» 2. Таврійський державний агротехнологічний університет 3. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника 4. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича 5. Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. Ознайомтеся з Кодексами честі цих університетів, дійдіть власного висновку щодо того, який із Кодексів найкращий. Якщо це можливо порівняйте Кодекс честі Вашого університету (або аналогічний

документ) із прочитаними Кодексами. Зробіть висновок щодо якості Кодексу честі студента Вашого університету. Порівняйте Вашу оцінку з думкою аналітиків МОН (див. «Аналітичну довідку...» у Списку джерел). Прокоментуйте письмово такий факт: у переліку університетів із найкращими (за змістом) Кодексами честі студента на 2-му місці опинився Таврійський державний агротехнологічний університет. На думку аналітиків Міністерства освіти і науки України, Кодекс честі цього університету – це копія Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (1-ше місце). Однак у Кодексі немає вказівки на першоджерело. Для порівняння: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (3-є місце) теж взяв за основу Кодекс честі «КПІ», але він прямо посилається на свою першооснову, його переосмислено і доопрацьовано. Чи має право Кодекс честі Таврійського університету обіймати 2-ге місце? Чи не є укладання цього Кодексу та його високе місце в рейтингу відходом від принципів академічної доброчесності?

18. У письмовій формі порівняйте особливості наукового й науково-популярного стилів. Виділіть щонайменше 5 відмінностей.

19. Посилання на використану літературу в Україні та закордоном суттєво відрізняються. Оберіть 3 статті, опубліковані у фахових виданнях. (Для цього з'ясуйте, що таке фахове видання. Перегляньте перелік фахових видань із Вашої спеціальності.) Зробіть посилання на обрані статті у 3-х закордонних журналах, так ніби Ви надіслали їм для публікації власні статті, а 3 обрані Вами статті є у списку використаної Вами літератури. (З'ясуйте вимоги кожного видання до оформлення статей.) Пам'ятайте, що статті, опубліковані українською мовою, спочатку потрібно транслітерувати, а лише згодом перекласти на іноземну мову. (З'ясуйте що таке транслітерація.)

20. Пройдіть тест на знання базових понять курсу «Основи академічного письма». Вам потрібно самостійно (без варіантів відповідей) знайти терміни-відповідники до запропонованих визначень. Наприклад, Вам запропоновано визначення: Особа, призначена наказом ректора вищого навчального закладу або директора наукової установи керівником студента чи аспіранта для підготовки дипломної, магістерської робіт чи кандидатської дисертації. Відповідь: науковий керівник.

А. Різновид літературної мови, що обслуговує певну сферу суспільної діяльності мовців і має особливості добору й використання мовних засобів (лексики, фразеології, граматичних форм, типів речення тощо).

Б. Публічне обговорення певної проблеми або окремих питань на зборах, конференціях, у пресі з метою досягнення істини.

В. Слово або словосполучення, що позначає поняття певної галузі науки, техніки тощо.

Г. Копіювання чужих ідей, тексту без посилання на першоджерело.

Ґ. Відомості про джерело, наведені за певними правилами і достатні для ідентифікації документа.

Д. Послідовно сформульовані основні ідеї, думки та положення доповіді, лекції, статті.

Е. Заздалегідь підготовлена публічна суперечка.

Є. Дослівно наведений уривок з якогось тексту для підтвердження або ілюстрації певної думки.

Ж. Короткі відомості про книгу, статтю, монографію з погляду призначення, змісту, виду, форми й інших особливостей.

18) Основна література:

Американська асоціація університетських професорів // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 257–258.

Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – Введ. з 01.07.2016. – К.: УкрНДНЦ, 2016. – 16 с. – (Інформація та документація).

Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій (розроблено на підставі ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення») // Бюлетень ВАК України. – К., 2011. – № 9/10. – С. 2–10.

Етичний кодекс ученого України [проект]. – К.: Видавничий дім «Академперіодика» НАН України, 2009. – 16 с.

Ідея Університету: Антологія / Упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. – Львів: Літопис, 2002. – 304 с.

Кодекс етики університету Конкордія // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 231–256.

Нортвудський університет (американський приватний університет, заснований у 1959 р.). Кодекс етики // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 259 – 260.

Code of ethics of the Ukrainian Fulbright Association. Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України / Харківська правозахисна група. – Харків: Права людини, 2008. – 32 с.

19) Додаткова література:

Авторське право для бібліотекарів: підручник / [Пер. з англ. О. Васильєва]. – К.: ТОВ «ІММ «ФРАКСІМ», 2015. – 196 с.

Берегова Г.Д. Ділова українська мова. Курс лекцій: навч.-метод. посіб. – Херсон: Айлант, 2004. – 240 с.

Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права / С.В. Бондаренко. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.

Бралатан В.П. Професійна етика: навч. посіб. / В.П. Бралатан, Л.В. Гуцаленко, Н.Г. Здирко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 252 с.

Бутенко Л.В. Мовлення ділових людей на нарадах, засіданнях, зборах: навч. посіб. для студ. нефілол. спец. / Л.В. Бутенко. – 2-е вид., доп. і випр. – Алчевськ: ДГМІ, 2003. – 253 с.

Гальченко С.І., Силка О.З. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / С.І. Гальченко, О.З. Силка. – Черкаси: АММО, 2015. – 93 с.

Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. / Т.Б. Гриценко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 624 с.

Етика ділового спілкування: навч. посіб. / за ред. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.

Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посіб. / Л.І. Мацько, Л.В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с. – (Серія «Альма-матер»).

Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. / Г.С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.

Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А.

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання			Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
20	20	20	40	100

21) Політика щодо академічної доброчесності: 1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування. 2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

22) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47922